

การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
AN APPLICATION OF THE TEN RULES OF GOVERNING TO THE WORK
OF KAMNAN IN MAHARAJ DISTRICT AYUTTAYA PROVINCE

พระมหาวิโรจน์ กุตุวิโร

Phramaha Viroj Guttaviro

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

E-mail: non2518@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ 2) เปรียบเทียบการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ และ 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลใช้ตารางสำเร็จของเกรจซีที่สร้างขึ้นโดยอาศัย กรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า 1) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับ 1 ได้แก่ ด้านครองตน รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ด้านครองงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอันดับที่ 3 ได้แก่ ด้านครองคน 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีรายละเอียดดังนี้ คือ 3.1) ด้านครองตน ควรปฏิบัติหน้าที่โดยไม่กดขี่ ข่มเหง และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ลูกบ้านด้วยความอคติ 3.2) ด้านครองคน ควรเป็นผู้มีเหตุผล และมีความรับผิดชอบไม่โยนความผิดให้ลูกบ้าน และ 3.3) ด้านครองงาน ควรให้บริการแก่ประชาชนและลูกบ้าน ทุกคนที่มาติดต่ออย่างเท่าเทียมกัน และเป็นธรรม

คำสำคัญ: หลักทศพิธราชธรรม, การปฏิบัติหน้าที่, ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน

* Received 30 January 2020; Revised 24 April 2020; Accepted 28 April 2020

Abstract

The objective of this article is 1) to study the application of the tenfold virtue of a ruler 2) to compare the application of the tenfold virtue of a ruler and 3) to collect suggestions from citizens in the application of the tenfold virtue of a ruler in duty performance of sub-district headmen and village headmen in Maharaj district of Ayutthaya province. The data were collected from 136 samplings through itemizing questionnaires, analyzing data from the Gracie table which based on a framework, theory and research work that re-count to the result of the research. The results of the research revealed that 1) The sub-district headmen and village headmen applied the tenfold virtue of a ruler in duty performance in a high level in overall. In details, the highest level started at self-control and followed by work-control and man-control respectively. 2) The sub-district headmen and village headmen having different ages and education levels applied the tenfold virtue of a ruler in duty performance indifferently, but those with different duty performance period applied the tenfold virtue of a ruler in duty performance differently with the statistical figure at 0.05 significantly. 3) The suggestions for implementing the tenfold virtue of a ruler through an application of staff were that; 3.1) In self-control, the sub-district headmen and village headmen should do their duty with empathy, sympathy, and without prejudice, 3.2) In man-control, the sub-district headmen and village headmen should do their duty with reason and responsibility, and not pin on the villagers 3.3) In work-control, the sub-district headmen and village headmen should treat and serve people equally.

Keywords: The Tenfold Virtue Of A Ruler, Duty Performance, Village Headmen, Sub-District Headmen

บทนำ

การปกครองทุกรูปแบบจำเป็นต้องมีผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง การปกครองอาจมีรูปแบบไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกาลเทศะและยุคสมัยเป็นประการสำคัญ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 (แก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูประบบราชการเมื่อ 2545) ได้กล่าวถึงโครงสร้างการปกครองไว้ 3 ส่วน คือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับตำบล หมู่บ้าน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พ.ศ. 2534 ไม่ได้กล่าวถึง แต่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 68 แห่งระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เกี่ยวกับการปกครองอำเภอว่า นอกจากที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ คือ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2557 ซึ่งได้จัดระเบียบ การปกครองท้องที่เป็นตำบลและหมู่บ้าน มิได้มีฐานะเป็นส่วนราชการ คงมีแต่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนและของรัฐ เป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยประชาชนในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน เป็นผู้เลือกและรัฐเป็นผู้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2557 (ประสิทธิ์ จันรัตน์, 2539) และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำหนดไว้ จึงกล่าวได้ว่าการปกครองในระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นหน่วยการปกครองท้องที่และมีฐานะเป็นส่วนภูมิภาคโดยอนุโลมตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ (กรมการปกครอง, 2548)

พระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เป็นพระบรมราชปณิธาน มีความสำคัญยิ่งข้อหนึ่ง คือ พระราชกรณียกิจทั้งปวงล้วนเป็นไปโดยสม่าเสมอ พระราชกรณียกิจน่านับการทำให้ชาวไทยประจักษ์ว่า พระองค์ทรงเป็นธรรมิกราช ทรงไว้ด้วยพระราชจริยวัตรประกอบด้วย ทศพิธราชธรรมอันเป็นธรรมสำหรับนักปกครองทุกระดับให้ยึดมั่นและปฏิบัติ หากผู้ใดยึดถือเป็นหลักปฏิบัติจะนำความสุขความเจริญมาสู่แผ่นดิน และหลักทศพิธราชธรรมถือว่าเป็นปรัชญาการเมืองของโลกตะวันออกที่นักปรัชญาทางพระพุทธศาสนาได้รับเข้าไว้เป็นหลักธรรมนำปฏิบัติสืบมาทุกยุคทุกสมัย ความหมายโดยตรง หมายถึง ธรรมะสำหรับพระราชาผู้มีอำนาจในการปกครองไพร่ฟ้าประชาชนให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ความหมายโดยอ้อม หมายถึง ธรรมะสำหรับผู้ใหญ่ คือ ขนชั้นหัวหน้าตั้งแต่หัวหนารัฐบาล จนถึงตำบล หมู่บ้าน หรือผู้นำสังคมทุกระดับ การปกครองในระดับตำบล หมู่บ้าน จึงเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของประเทศ เพราะราษฎรส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 ของประเทศอาศัยอยู่ในชนบทและ อยู่ภายใต้เขตการปกครองในรูปแบบตำบล หมู่บ้าน ผู้มีบทบาทสำคัญในการปกครอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำลังสำคัญในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีภารกิจในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชนในเขตท้องที่ รวมทั้งเป็นผู้นำนโยบายของทางราชการไปปฏิบัติ โดยบทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีลักษณะเป็นหัวหน้าราษฎร เป็นผู้นำชุมชนในการปกป้อง ค้ำครอง ให้กับราษฎรในตำบล หมู่บ้าน เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของราษฎร ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย และการกระทำทุกอย่างระหว่างรัฐกับราษฎร ก็กระทำผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นสำคัญ มีความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนกระทั่งถึงปัจจุบัน (สุรินทร์ คงเกิด, 2549) ดังนั้นการปกครองในระดับตำบลหรือหมู่บ้านในทุกแห่งของประเทศไทยจึงควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้

ทศพิธราชธรรมเป็นธรรมสำหรับพระราชา และยังถือว่าเป็นปรัชญาการเมืองของโลกตะวันออกที่นักปรัชญาทางพระพุทธศาสนาได้รับเข้าไว้เป็นหลักธรรมที่ควรนำปฏิบัติสืบมาทุก

ยุคทุกสมัย (พุทธทาสภิกขุ, 2537) ความหมายโดยตรง หมายถึง ธรรมะสำหรับพระราชามีอำนาจในการปกครองไพร่ฟ้าประชาชนให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ความหมายโดยอ้อมหมายถึง ธรรมะสำหรับผู้ใหญ่ คือ ขนชั้นหัวหน้าตั้งแต่หัวหน้ารัฐบาล จนถึงตำบล หมู่บ้าน หรือผู้นำสังคมทุกระดับ ดังนั้นประชาชนและผู้นำควรนำมาเป็นหลักประพฤติปฏิบัติให้ได้ เพราะผู้นำที่ครองทศพิธราชธรรมและใช้ทศพิธราชธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นมีความถูกต้องที่สุดในฐานะเป็นผู้ผู้นำในสถานที่นั้น ๆ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2550)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในจังหวัด จึงได้นิมนต์พระสงฆ์มาบรรยายธรรม เรื่อง “การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่” แก่ข้าราชการในจังหวัด ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ร่วมทีมบรรยายได้มีโอกาสสัมภาษณ์เชิงพุดคุยกับผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประเด็นในการการสัมภาษณ์ คือ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีส่วนงานใดที่นำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้ว่าราชการจังหวัดให้คำตอบว่าทางอำเภอมหาราช นำโดยนายอำเภอได้จัดอบรมกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอให้นำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่หลายครั้งแล้ว และมีความเชื่อมั่นว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักทศพิธราชธรรมเป็นอย่างดี แต่ยังไม่มีการรายงานผลการอบรมนั้นว่ามีผลเป็นอย่างไร กำนันผู้ใหญ่บ้านได้นำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่และนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด (นายเหลือ (นามสมมติ), 2559) ผู้วิจัยจึงสนใจในประเด็นดังกล่าวและอยากทราบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอมหาราชที่ได้รับการอบรมในเรื่องการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ จะนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ และนำมาปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่าจะเข้าไปทำวิจัยในอำเภอมหาราชเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเห็นด้วยกับการทำวิจัยในครั้งนี้ และได้เสนอว่าถ้าผลการวิจัยออกมาในแนวทางที่ดี คือกำนันและผู้ใหญ่บ้านนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในด้านครองตน ครองคน และครองงาน มีผลดีและประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร จะได้นำผลการวิจัยนั้นจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนในการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในระดับอำเภอและขยายผลออกไปสู่ระดับจังหวัดและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จำนวน 210 คน (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) นายอำเภอ อำเภอมหาราช จำนวน 1 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 136 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) วิธีการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบบทดแทน คือ การจับฉลากทีละหมายเลขขึ้นมา หากหมายเลขใดซ้ำให้นำหมายเลขนั้นใส่ลงไปในกลุ่มแล้วจับขึ้นมาใหม่ จนครบ 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed - Ended) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเกณฑ์กำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้จากพื้นที่จริง
2. ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสอบถามประชากรกลุ่มเป้าหมายจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมและครอบคลุมขอบข่ายงานวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 รูป/คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content

Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มประชากรที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เหลือจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าหาความเที่ยงตรง (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

6. นำเครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้แล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยต่อไป

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์แปลความหมายของลิเคิร์ต (Likert) โดยการจัดระดับเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์การให้คะแนนของลิเคิร์ต (Likert) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปล ความหมายของลิเคิร์ต (Likert) เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 4 วิเคราะห์การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง โดยใช้สถิติ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ตอนที่ 5 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอ เกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 6 รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากคำถามปลายเปิดนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กำนัน และผู้ใหญ่บ้านกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับ 1 ได้แก่ ด้านครองตน รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ ด้านครองงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอันดับที่ 3 ได้แก่ ด้านครองคนซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการจัดเก็บ

ด้านที่	ระดับการนำมาใช้	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านครองตน	4.36	0.46	มาก	1
2	ด้านครองคน	4.35	0.52	มาก	3
3	ด้านครองงาน	4.36	0.47	มาก	2
รวม		4.35	0.48	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มี อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มี อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า แตกต่างกัน ส่วนระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการนำหลักศุภิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	sig
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	0.84	0.87	1.80	0.21
	ภายในกลุ่ม	31.24	0.23		
	รวม	32.09			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.42	0.10	0.43	0.77
	ภายในกลุ่ม	31.65	0.23		
	รวม	32.09			
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	3.09	1.02	4.58	0.00*
	ภายในกลุ่ม	28.99	0.21		
	รวม	30.11			

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักศุภิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักศุภิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านครองตน มีความถี่มากที่สุด คือ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่กตัญญู ช่มเหง และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ลูกบ้าน ด้วยความอคติ และรองลงมา คือ ตั้งตนอยู่ในความซื่อสัตย์ และซื่อตรง ต่อการทำหน้าที่ของตนให้แก่ลูกบ้าน ด้านครองคน มีความถี่มากที่สุด คือ เป็นผู้มีเหตุผล และมีความรับผิดชอบไม่โยนความผิดให้ลูกบ้านและรองลงมา คือ พัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความดี ความถูกต้อง และความชอบธรรม ด้านครองงาน มีความถี่มากที่สุด คือ ให้บริการแก่ประชาชนและลูกบ้าน ทุกคนที่มาติดต่ออย่างเท่าเทียมกัน และเป็นธรรม รองลงมา คือ ควรให้บริการด้านการค้นคว้าหาข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว

ตารางที่ 3 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
1	ด้านครองตน	
	1.1 ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่กตขี ซ่มเหง และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ลูกบ้าน ด้วยความอคติ	55
	1.2 ตั้งตนอยู่ในความซื่อสัตย์ และซื่อตรง ต่อการทำหน้าที่ของตนให้แก่ลูกบ้าน	50
2	ด้านครองคน	
	2.1 เป็นผู้มีเหตุผล และมีความรับผิดชอบไม่โยนความผิดให้ลูกบ้าน	65
	2.2 พัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความดี ความถูกต้อง และความชอบธรรม	60
3	ด้านครองงาน	
	3.1 ให้บริการแก่ประชาชนและลูกบ้าน ทุกคนที่มาติดต่ออย่างเท่าเทียมกัน และเป็นธรรม	67
	3.2 ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ด้วยวิจารณญาณที่ดี	60

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์เชิงลึก)

สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเรื่องการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ (ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ที่เป็น Key Man ในหน่วยงาน ผู้สัมภาษณ์ใช้เรียกตัวผู้ให้ข้อมูลว่า นามสมมติ

ด้านครองตน ท่าน กล่าวว่า ในด้านการครองตนนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรจะนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในระดับมากที่สุด ที่ควรนำมาใช้ในระดับมากที่สุด ก็เพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องทำหน้าที่เป็นตัวอย่างที่ดีของประชาชน ไม่กตขี ซ่มเหง ด้วยความอคติ และทำหน้าที่โดยสุจริตไม่แสวงหาผลประโยชน์กับประชาชนในการปกครองของตน และหากนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับที่กล่าวในด้านนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำประโยชน์ที่แท้จริงให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ (นายดำ (นามสมมติ), 2559)

ด้านครองคน ท่าน กล่าวว่า ในด้านการครองคนนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรจะนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในระดับมากที่สุด ที่ควรนำมาใช้ในระดับมากที่สุด ก็เพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องรู้จักพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่เป็นผู้นำที่ดี ปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง ดำรงตนอยู่ในความเที่ยงธรรม ไม่มีอคติต่อประชาชนทุกคน และกล้าเผชิญหน้ากับปัญหาออกมารับแทนประชาชนในการปกครองของตน ไม่โยนความผิดให้ลูกบ้าน และหากนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับที่กล่าวในด้านนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำประโยชน์ที่แท้จริงให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ (นายแดง (นามสมมติ), 2559)

ด้านครองงาน ท่าน กล่าวว่า ในด้านการครองงานนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านควรจะนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในระดับมากที่สุด ที่ควรนำมาใช้ในระดับมากที่สุด ก็เพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปฏิบัติหน้าที่หรือในการให้บริการแก่ประชาชนหรือลูกบ้านของตนถือว่าเป็นการทำงานที่ต้องทำด้วยความวิริยะและอดุส่าห์เต็มที่ ถือว่างานนั้น ๆ เป็นเหมือนเช่นงานของตนเองและเป็นการปฏิบัติเหมือนการปฏิบัติตนกับคนในครอบครัวของตน คือ ให้ความเท่าเทียมและเป็นธรรมกับทุกคนที่มาติดต่องาน รวมถึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบครอบ รวดเร็ว และหากนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับที่กล่าวในด้านนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำประโยชน์ที่แท้จริงให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ (นายเขียว (นามสมมติ), 2559)

อภิปรายผล

การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยง ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่ากำนัน และผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าหลักทศพิธราชธรรมมีความสำคัญต่อการการปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านได้ประยุกต์หลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในทุกด้าน และให้ความสำคัญกับทุกหัวข้อของหลักทศพิธราชธรรม ผลโดยรวมจึงออกมาว่ามีการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ นะนุ่น ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการครองตน ครองคน และครองงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายอำเภอมหาราช ซึ่งท่านกล่าวว่า ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับมากที่สุด เพราะ ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอมหาราชนั้น ได้รับการฝึกอบรมในการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 1 ครั้งต่อท่าน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล กระทรวง กรม จังหวัด และอำเภอไปปฏิบัติ รวมทั้งนำปัญหาความต้องการของพี่น้องประชาชนในระดับพื้นฐานที่มาเสนอให้ภาครัฐรับทราบเพื่อแก้ไข ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการรับรู้ในกระบวนการสื่อสารแบบ 2 ทาง และถือว่าการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ซึ่งสอดคล้องกับการ

ปกครองบ้านเมืองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ที่ทรงประกาศเป็นปฐมบรมราชโองการ คือ เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม ดังนั้นจึงถือว่าการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นการสนองงานรับใช้เบื้องพระยุคลบาทตามแนวทางของ พระองค์ท่านด้วย (กฤษฎี นະนุ่น, 2549)

ผลการวิจัยการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านครองตนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่ากำนัน และผู้ใหญ่บ้านเล็งเห็นว่าการครองตนในการปฏิบัติหน้าที่นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านนำหลักทศพิธราชธรรม อาทิ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่กดขี่ ช่มเหง ไม่มีอคติในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ของลูกบ้าน มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นำศักดิ์ คงนุ่น ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายอำเภอมหาราช ซึ่งท่านกล่าวว่า ในด้านการครองตนนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติมากที่สุด ในด้านนี้ควรเรียงลำดับหลักทศพิธราชธรรมในการปฏิบัติงานดังนี้ 1) ทาน คือ ปัจจยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามสมควรแก่ฐานะ 2) ศีล คือ สังวร กาย วาจาและใจให้สะอาด 3) อาชวะ คือ ความซื่อตรง 4) ตบะ คือ ความเพียร เอาใจใส่ในการปกครอง 5) อักโกธะ คือ ไม่โกรธ มีความเมตตา 6) อวิหิงสา คือ ไม่เบียดเบียน 7) ขันติ คือ มีความอดทนในสิ่งที่ควรอดทน 8) อวิโรธนะ คือ มีความเที่ยงธรรมและยุติธรรม 9) ปริจาค คือ ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ยากไร้ และ 10) มัททวะ คือ ความอ่อนโยน (นำศักดิ์ คงนุ่น, 2550)

ผลการวิจัยการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านครองคนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่ากำนัน และผู้ใหญ่บ้านเล็งเห็นว่าการครองคนในการปฏิบัติหน้าที่นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านนำหลักทศพิธราชธรรม อาทิ มีความรับผิดชอบไม่โยนความผิดให้ลูกบ้าน ลูกบ้านมีปัญหาให้ความช่วยเหลือเต็มกำลัง และช่วยแก้ไขปัญหาด้วยความเต็มใจ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นำศักดิ์ คงนุ่น ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายอำเภอมหาราช

ท่าน กล่าวว่า ในด้านการครองคนนี้ ท่าน ผู้ใหญ่บ้าน ควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการระดับมากที่สุด และเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ทาน คือ ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามสมควรแก่ฐานะ 2) ศีล คือ สังวร กาย วาจาและใจให้สะอาด 3) อาชวะ คือ ความซื่อตรง 4) มัททวะ คือ ความอ่อนโยน 5) ตบะ คือ ความเพียร เอาใจใส่ในการปกครอง 6) ขันติ คือ มีความอดทนในสิ่งที่ควรอดทน 7) อักโกธะ คือ ไม่โกรธ มีความเมตตา 8) อวิโรธนะ คือ มีความเที่ยงธรรมและยุติธรรม 9) ปริจาค คือ ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ยากไร้ และ 10) อวิหิงสา คือ ไม่เบียดเบียน (นำศักดิ์ คงนุ่น, 2550)

ผลการวิจัยการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน และ ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านครองงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าท่าน และผู้ใหญ่บ้านเล็งเห็นว่าการครองงานในการปฏิบัติหน้าที่นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้ท่าน และผู้ใหญ่บ้านนำหลักทศพิธราชธรรม อาทิ ให้บริการแก่ประชาชนและลูกบ้าน ทุกคนที่มาติดต่ออย่างเท่าเทียมกัน และปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ด้วยวิจรรย์ญาณที่ดี มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิกม นวลละออง ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายอำเภอมหาราช ท่าน กล่าวว่า ในด้านการครองงานนี้ ท่าน ผู้ใหญ่บ้านควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการระดับมากที่สุด และเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ทาน คือ ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตามสมควรแก่ฐานะ 2) ศีล คือ สังวร กาย วาจาและใจให้สะอาด 3) ปริจาค คือ ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ยากไร้ 4) อาชวะ คือ ความซื่อตรง 5) มัททวะ คือ ความอ่อนโยน 6) ตบะ คือ ความเพียร เอาใจใส่ในการปกครอง 7) อักโกธะ คือ ไม่โกรธ มีความเมตตา 8) อวิหิงสา คือ ไม่เบียดเบียน 9) ขันติ คือ มีความอดทนในสิ่งที่ควรอดทน และ 10) อวิโรธนะ คือ มีความเที่ยงธรรมและยุติธรรม (ปฏิกม นวลละออง, 2533)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ท่าน และผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนั้นเป็นเพราะว่า ท่าน ผู้ใหญ่บ้านที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่ยาวนานกว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ท่าน ผู้ใหญ่บ้านที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่ไม่นาน จึงทำให้การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงศ์ จตุรัตน์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของท่านและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ต่อวาระในตำแหน่ง 5 ปี

พบว่า การดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามวาระ 5 ปี ทำให้ความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะลดลง และการดำรงตำแหน่งตามวาระ 5 ปี ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะทำให้พรรคการเมืองต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการส่งคนของตนเข้าสมัครรับเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มากขึ้น (วุฒิพงศ์ จัตุรัตน์, 2538)

องค์ความรู้ใหม่

หลักทศพิธราชธรรม ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและกำหนดเพื่อการศึกษา มี 3 ด้านคือ 1) ด้านครองตน 2) ด้านครองคน และ 3) ด้านครองงาน ที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ยังเห็นคุณค่าและความสำคัญ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้กับประชาชน และยังให้องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักทศพิธราชธรรมแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในอำเภอสามารถสร้างการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการสร้างความไว้วางใจต่อกันและกันระหว่างกำนันและผู้ใหญ่บ้านกับประชาชน สุดท้ายจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ทศพิธราชธรรมเป็นธรรมสำหรับพระราชา และยังถือว่าเป็นปรัชญาการเมืองของโลกตะวันออกที่นักปรัชญาทางพระพุทธศาสนาได้รับเข้าไว้เป็นหลักธรรมที่ควรนำมาปฏิบัติทุกยุคทุกสมัย ความหมายโดยตรง หมายถึง ธรรมะสำหรับพระราชาผู้มีอำนาจในการปกครองไพร่ฟ้าประชาชนให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ความหมายโดยอ้อมหมายถึง ธรรมะสำหรับผู้ใหญ่ คือ ข้าราชการชั้นหัวหน้าตั้งแต่หัวหน้ารัฐบาล จนถึงตำบล หมู่บ้าน หรือผู้นำสังคมทุกระดับ ดังนั้นผู้นำควรนำมาเป็นหลักประพฤติปฏิบัติให้ได้ เพราะผู้นำที่ครองทศพิธราชธรรมและใช้ทศพิธราชธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นมีความถูกต้องที่สุดในฐานะที่เป็นผู้นำในสถานที่นั้น ๆ การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่จะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างดียิ่งจะต้อง ไม่กดขี่ข่มเหงคนอื่น ตั้งตนอยู่ในความซื่อสัตย์ และซื่อตรง ต่อการทำหน้าที่ของตนให้แก่ลูกบ้าน

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2548). คู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธาณบาลนคร.

- กฤษฎ์ นະนุ่น. (2549). ศึกษาการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมนัน
ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช. ใน วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา พุทธศาสนศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2559). ข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 16 มกราคม 2559 จาก
https://ww2.ayutthaya.go.th/amphur_content/cate/11
- นายเขียว นามสมมติ. (16 มกราคม 2559). หลักการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติ
หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน. (พระมหาวีโรจน์ คุตตวิโร, ผู้สัมภาษณ์)
- นายดำ นามสมมติ. (16 มกราคม 2559). หลักการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติ
หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน. (พระมหาวีโรจน์ คุตตวิโร, ผู้สัมภาษณ์)
- นายแดง นามสมมติ. (16 มกราคม 2559). หลักการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติ
หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน. (พระมหาวีโรจน์ คุตตวิโร, ผู้สัมภาษณ์)
- นายเหลือง นามสมมติ. (16 มกราคม 2559). หลักการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการ
ปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน. (พระมหาวีโรจน์ คุตตวิโร, ผู้สัมภาษณ์)
- นำศักดิ์ คงนุ่น. (2550). การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา . มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปฏิคม นวลละออง. (2533). การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การ
บริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ จันรัตน์. (2539). พุทธธรรมสำหรับนักปกครอง. วารสารพุทธจักร, 50(12), 3.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2550). ธรรมานุญชีวัด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
การศาสนา.
- พุทธทาสภิกขุ. (2537). ทศพิธราชธรรม. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- วุฒิพงศ์ จัตุรัตน์. (2538). ทศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
ต่อวาระในตำแหน่ง 5 ปี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและ
การปกครอง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรินทร์ คงเกิด. (2549). ศึกษาการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของ
ผู้บริหารเทศบาลตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง . มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.